

Krigens sår *Dagen 14/9-98*

1. SEPTEMBER FOR tre år siden fant det sted en merkelig begravelsesseremoni på havet utenfor Florø. En av de forrettende prestene var jøden og aronitten Jack Cohen, en fremtredende engelsk forsker i reproduksjonsbiologi og nestformann i Linné Society.

Hans far, David Cohen, engelsk underoffiser, var med 50 år tidligere da M/S Thekla gikk i luften. Lege Inger Cecilie Stridsklev, sentral i Pro-Vita-arbeidet i Grenlandsområdet, har skrevet bok om det som skjedde.

Hun vil fortelle den historien som ingen brydde seg om, og som kanskje ble undertrykt. Thekla var en tysk elveleker fra Haren ved Ems i nord-Tyskland nær den hollandske grensen. Båten hadde vært i Norge ett års tid og ble etter frigjøringen brukt til å frakte tyske soldater til Bergen fra Vestlandsfjordene. 1. september 1945 skulle den uskadeliggjøre etterlatt sprengstoff, men gikk i luften med et drønn, alle som var ombord forsvant for alltid.

I AVISENE BLE det ikke skrevet mye om tildragelsen. Dagen hadde nyheten, men ikke Bergens Tidende.

Ombord var et tysk mannskap på seks sivile sjøfolk, en vakt, 10 varetektsfanger mistenkt for landsvik, en tolk fra Bergen og den engelske underoffiseren David Cohen, ombord på et siste oppdrag. To av fangene står ikke i landsvikregisteret. Det betyr at det ikke foreligger noen mistanke om landsvik for disse to.

Da skipet gikk i luften, stod røyksøylen 200 meter til værs og hele Florø ristet, men av de omkomne var det intet spor.

Gikk skipet på en mine? Eller hva var det som skjedde? Inger Cecilie Stridsklev har gjort en helt annen forklaring. Ved siden av diverse tysk ammunisjon tok båten ombord gurdynamitt som var blitt lagret etter at det var beslaglagt fra Hjemmefronten. Gurdynamitt er kieselgur og nitroglyserin blandet. Nitroglyserin tåler ikke transport, men kan transporteres på en ufarlig måte når det er blandet med kieselgur. Ved lagring skilles nitroglyserinet ut igjen. Det gikk som det måtte gå.

Noen ante uråd, noen ikke. De som kunne, trakk seg fra transporten. Fangene og det tyske mannskapet kunne ikke trekke seg. David Cohen var øverste ansvarlige og ble hentet ut av sykehuset mot legens råd.

INNTIL SEPTEMBER FOR tre år siden hadde det bare vært begravelse for fire av de 19 omkomne. Nå ble det en felles gravferd på sjøen for alle 19. Både norsk, tysk og engelsk flagg var heist på båten. Historien om M/S Thekla forteller blant annet at det var ingen naturlig deltagelse den gangen for de etterlatte. Nå har de fått erindre sitt tap, både i boken og ved den unike begravelsesseremonien, med protestantisk, katolsk og jødisk prest, noe som ikke har skjedd ved noen annen anledning i Norge.

M/S Thekla er et menneskelig dokument til krigshistorien vår. Det er tankevekkende å lese om disse skjebnene og om krigens sår.